

РОЗДІЛ 8 ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 336.15

Легкоступ І. І.

Суляк А.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ В СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ

Досліджено сутність, види, переваги та недоліки процесу децентралізації. З метою визначення ступеню автономії місцевих бюджетів зроблено порівняння показників державних та місцевих фінансів. Визначено проблеми проведення децентралізації в Україні й окреслено ефективні шляхи їхнього вирішення.

Ключові слова: децентралізація, місцеві бюджети, власні доходи.

Постановка проблеми. Наразі Україна проходить через період фінансово-економічної кризи, яка була спричинена багатьма факторами, серед яких неефективні дії управлінського апарату та нецільове використання коштів займають не останнє місце. На протязі багатьох років центр прийняття управлінських рішень здебільшого знаходився в одній інституції, завдяки чому склалася пряма фінансова залежність територій від центрального органу управління. Тому для ефектively зміни функціональної та фінансової організації в країні необхідно активно впроваджувати такий процес, як децентралізація.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми та особливості процесу децентралізації, її фінансові аспекти розглядаються в наукових працях В.Л. Андрущенко, О.М. Бориславської, В.В. Зайчикової, О.П. Кириленко, І.О. Луніної, О.М. Москаленка, К.В. Павлюк, І.Я. Чугунова, В.Я. Швець та інших науковців. Серед іноземних дослідників цього напрямку можна виділити Ш. Бланкарта, Т.В. Грицюк, О.А. Гришанову, В.І. Лексіна, В. Оутса, Ч. Тібу, В.Б. Христинко, А.В. Швецова та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Але до сьогодні існують деякі питання, зокрема розподіл повноважень та фінансів між рівнями влади, принципи та послідовність процесу децентралізації, які вивчені недостатньо та потребують більш прискіпливої уваги.

Мета статті полягає у визначенні сутності децентралізації, аналізі зарубіжного досвіду її реалізації, порівнянні показників державного та місцевого бюджетів у частині визначення ступеня автономності останніх, а також окресленні проблем проведення децентралізації в Україні та пошуку ефективних шляхів їхнього вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Децентралізація – це передача частини повноважень та бюджетних ресурсів від центральних органів до органів місцевого самоврядування з метою більш ефективного управління ними та зменшення витрат.

Децентралізація має як політичну, так і адміністративну сторони. Вона може бути територіальною – переміщення влади від центрального міста на інші території і може бути функціональною – передавання повноважень на прийняття рішень із головного органу будь-якої галузі уряду до чиновників нижчих рівнів. Цей процес було названо «новим

державним управлінням», який був описаний як децентралізація, предметне управління, конкуренція урядової та місцевої координації [3, с. 5–8].

Зростання державних витрат, низькі економічні показники, залежність від центральної влади і зростання впливу ідей вільного ринку переконали уряди різних країн децентралізувати свою діяльність, щоб підвищити самостійність та відповідальність регіонів, укласти договори з приватними фірмами, що працюють на ринку, повністю приватизувати виконання деяких послуг тощо.

Виділяють такі основні види децентралізації за суб'єктами та сферами впливу: територіальна, політична, фінансова, адміністративна, функціональна, предметна, вертикальна і горизонтальна. Крім цього, децентралізація може бути представлена у двох видах – регіональному та муніципальному [5].

Найбільш розвинутою формою регіональної децентралізації є федералізм – державно-правова думка та система, також рух, спрямований на утворення союзних держав – федерацій, які є формою інтеграції близьких географічно, споріднених історично й культурно та зв'язаних іншими інтересами країв в одне ціле при збереженні самоуправління та державного статусу складових частин.

Муніципальна децентралізація приймає форму законодавчого розмежування сфер компетенції, яка дає можливість місцевим органам влади вирішувати питання, які потрапляють у сферу їхньої відповідальності.

Перевагами децентралізації є [6, с. 12]: зміцнення демократичних процедур; час і місце прийняття рішення відповідають очікуванням із боку громадськості; реалізація рішення відбувається за участі суб'єкта прийняття рішення або під його відповідальність; підвищення ефективності діяльності органів місцевої влади завдяки передачі повноважень на місця; прозорість і відкритість процедур прийняття рішення та процесу його реалізації, що призводить до підвищення ефективності адміністративної діяльності, виявлення помилок, джерел їхнього походження тощо; зміцнення інноваційного потенціалу при прийнятті владних рішень; мінімізація бюрократизму; гнучкість процесу виконання відповідних функцій, що дозволяє швидше пристосуватися до зовнішніх та внутрішніх змін; об'єктивна оцінка результатів прийнятих і реалізованих рішень; потенційна гнучкість щодо їхнього покращання, вдосконалення, виправлення помилок тощо.

Децентралізація вважається підґрунтям для впровадження нових стратегій завдяки створенню нової системи управління та її нового адміністративного складу.

За певних обставин децентралізація може мати ризики і небезпеки. У цьому разі деякі сфери державного та суспільного життя не можуть піддаватися децентралізації. Тому виділяють ряд недоліків децентралізації: автономізація цілей; ризик виокремлення часткових цілей, що не покривають загальних цілей адміністрації та навіть можуть їм суперечити; ризик реалізації одиничних амбіцій; загроза монолітності політики держави у відповідних сферах; дезінтеграція діяльності публічної адміністрації щодо надання публічних послуг та прийняття управлінських рішень; ускладнення координації, труднощі узгодження цілей; зростання ризиків із впливу на прийняття рішень неналежної кваліфікації посадовців, оскільки свобода прийняття ними рішень є досить великою.

Місцеве самоврядування більш ефективне у вирішенні власних проблем, ніж центральні органи влади. Тому децентралізація на місцевому рівні повинна забезпечити економічну свободу, яка дозволить підвищити соціально-економічний

розвиток регіонів, привабити інвесторів, а також підвищити відповідальність влади.

Одним із основних напрямків децентралізації є фінансова децентралізація, тому, щоб оцінити ступінь фінансової децентралізації, проведемо аналіз доходів та видатків зведеного бюджету, який включає державний та місцеві бюджети України, а також прослідкуємо динаміку міжбюджетних трансфертів у табл. 1, 2.

Із табл. 1 видно, що доходи зведеного бюджету в 2014 р. збільшилися та склали 455,9 млрд. грн., що на 13 млрд. грн. (3%) більше, ніж у 2013 р. До державного бюджету надійшло 354,8 млрд. грн., тобто на 17,2 млрд. грн. (5,1%) більше, ніж у попередньому році, а доходи місцевих бюджетів склали 101,1 млрд. грн., що на 4,1 млрд. грн. менше, ніж у 2013 р. Із табл. 1 видно, що в 2014 р. місцеві бюджети не тільки зменшили свої доходи, а й свою частку у зведеному бюджеті – з 23,8% до 22,2%, що сповільнює проведення подальшої фінансової децентралізації в Україні.

Отже, видатки зведеного бюджету України, у тому числі державного і місцевих бюджетів, у 2014 р. збільшилися. Видатки зведеного бюджету склали 523 004,8 млн. грн., що на 17 161 млн. грн. (3,4%) більше, ніж у 2013 р. Державний бюджет

Таблиця 1
Аналіз показників доходів зведеного бюджету України та його складових за 2012–2014 рр.

Показники	2012 рік	2013 рік	2014 рік	Абсолютний приріст 2014/2013 рр., млн. грн.	Темп приросту 2014/2013 рр., %
Зведений бюджет, млрд. грн., у т. ч.:	445,5	442,8	455,9	13,1	3,0
загальний фонд	369,7	375,0	388,9	13,9	3,7
спеціальний фонд	75,8	67,8	67,0	-0,8	-1,2
Державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд. грн., у т. ч.:	344,7	337,6	354,8	17,2	5,1
частка у доходах зведеного бюджету, %	77,4	76,2	77,8	x	X
загальний фонд	288,5	290,1	308,7	18,6	6,4
спеціальний фонд	56,2	47,5	46,1	-1,4	-3,0
Місцеві бюджети (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд. грн., у т. ч.:	100,8	105,2	101,1	-4,1	-3,9
частка у доходах зведеного бюджету, %	22,6	23,8	22,2	x	x
загальний фонд	81,2	84,9	80,2	-4,7	-5,5
спеціальний фонд	19,6	20,3	20,9	0,6	3,0

Джерело: [10, с. 27]

Таблиця 2
Аналіз показників видатків зведеного бюджету України та його складових і міжбюджетних трансфертів за 2012–2014 рр.

Показники	2012 рік	2013 рік	2014 рік	Абсолютний приріст 2014/2013 рр., млн. грн.	Темп приросту 2014/2013 рр., %
Зведений бюджет, млн. грн., у т. ч.:	492 454,7	505 843,8	523 004,8	17 161	3,4
загальний фонд	417 599,8	442 636,6	443 135,8	499,2	0,1
спеціальний фонд	74 854,9	63 207,2	79 869,0	16 661,8	26,4
Державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів), млн. грн., у т. ч.:	271 221,9	287 607,7	299 508,1	11 900,4	4,1
частка у видатках зведеного бюджету, %	55,1	56,9	57,3	x	x
загальний фонд	228 961,2	247 735,7	254 370,7	6 635	2,7
спеціальний фонд	42 260,7	39 872,0	45 137,4	5 265,4	3,2
Місцеві бюджети (без урахування міжбюджетних трансфертів), млн. грн., у т. ч.:	221 232,8	218 236,1	223 496,7	5 260,6	2,4
частка у видатках зведеного бюджету, %	44,9	43,1	42,7	x	x
загальний фонд	188 638,6	194 900,9	188 765,1	-6 135,3	-3,2
спеціальний фонд	32 594,2	23 335,2	34 731,6	11 396,4	48,8
Міжбюджетні трансферти, млн. грн.	124 459,6	115 848,4	130 600,7	14 752,3	12,7
у т. ч. частка у видатках зведеного бюджету	31,5	28,7	30,4	x	x

Джерело: [10, с. 41]

сформував видаткову частину бюджету в розмірі 299 508,1 млн. грн., тобто на 11 900,4 млн. грн. (4,1%) більше. Видатки місцевих бюджетів, незважаючи на зменшення доходів у 2014 р., склали 223 496,7 млн. грн., що на 5 260 млн. грн. більше, ніж у 2013 р. Це спричинило відповідне збільшення міжбюджетних трансфертів – із 115 848,4 млн. грн. до 130 600,7 млн. грн. (на 12,7%), а також видаткової частини державного бюджету.

Ступінь фінансової децентралізації піддається кількісним та якісним оцінкам. У літературі подано значну кількість таких критеріїв, з яких можна виокремити низку основних. Застосування лише одного критерію не може бути об'єктивним, тому їх необхідно застосовувати в комплексі.

Основними критеріями оцінки рівня фінансової децентралізації вважають [6, с. 79]:

1. Співвідношення показників видатків місцевих бюджетів до публічних видатків. Цей показник засвідчує ступінь децентралізації та деконцентрації публічних завдань і функцій, свідчить про фінансову спроможність місцевого самоврядування щодо їхнього виконання, а відтак, і якість виконання.

У табл. 2 наведено дані по видаткам державного та місцевих бюджетів без урахування міжбюджетних трансфертів. Можна помітити, що видатки державного бюджету не дуже перевищують місцеві. У 2014 р. частка державних видатків у зведеному бюджеті склала 57,3%, а місцевих видатків – 42,7%, тобто тільки на 14,6% менше державних. Звідси випливає висновок, що на місцеве самоврядування покладено багато функцій і завдань, які воно повинно фінансувати з різних джерел надходження.

2. Обсяг видатків місцевих бюджетів до ВВП. Цей показник дозволяє побачити, яка частина публічних ресурсів є розподіленою між суб'єктами місцевого самоврядування, іншими словами – відображає рівень фінансової децентралізації в державі.

Таблиця 3
Співвідношення видатків місцевих бюджетів і ВВП України за 2012–2014 рр.

Показники	Номинальний ВВП, млн. грн.	Видатки місцевих бюджетів, млн. грн.	Частина видатків місцевих бюджетів до ВВП, %
2012 рік	221 232,8	1 408 889	15,7
2013 рік	218 236,1	1 454 931	15,0
2014 рік	223 496,7	1 566 728	14,3

Джерело: [10]

Порівнюючи показники ВВП та видатків місцевих бюджетів, можна зробити висновок, що частка видатків місцевого самоврядування є дуже низькою, а в 2014 р. вона знизилася до 14,3%. Це є негативним явищем, оскільки означає, що при перерозподілі ВВП на місцеве самоврядування припадає менша частка, ніж на державний бюджет. Це свідчить про слабкий рівень децентралізації країни.

3. Частка власних доходів у структурі доходів територіальних громад. Цей показник свідчить про фінансову самостійність суб'єкта місцевого самоврядування. Важливо пам'ятати, що право органів місцевого самоврядування встановлювати податкові ставки, а також визначати обсяги надходжень з інших джерел реалізуються винятково щодо власних доходів. Саме це право – право на власні доходи і на їхнє регулювання – забезпечує фискальну децентралізацію.

До власних доходів місцевих бюджетів відносять: місцеві податки і збори, платежі, що встановлюються місцевими органами влади; доходи комунальних підприємств; доходи від майна, що належить місцевій владі, тощо [11, с. 28].

Порівняння обсягів доходів місцевих бюджетів та їхніх власних доходів за 2012–2014 рр. відображено на рис. 1.

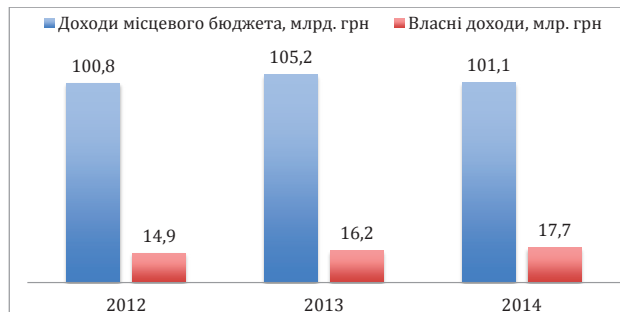

Рис. 1. Співвідношення доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) та їхніх власних доходів за 2012–2014 рр.

Джерело: [10, с. 54]

Із рис. 1 видно, що частка власних доходів є дуже малою порівняно з часткою усіх надходжень, до яких відносять міжбюджетні трансферти, державні податки тощо. Зокрема, у 2012 р. власні надходження становили 14,9 млрд. грн. (14,8%), у 2013 р. – 16,2 млрд. грн. (15,4%), а в 2014 році збільшилися до 17,7 млрд. грн. (17,5%). Це свідчить про залежність бюджетів місцевого самоврядування від державного фінансування та неспроможність самостійно покривати свої видатки.

4. Обсяг міжбюджетних трансфертів. Розмір цього показника безпосередньо свідчить про фінансову залежність місцевого самоврядування. Чим він вищий, тим нижчий рівень фінансової забезпеченості та незалежності місцевого самоврядування. Відтак, нижчим є рівень децентралізації, оскільки місцеве самоврядування не має жодного впливу на обсяг цих ресурсів.

Хоча на місцеве самоврядування покладено багато завдань і функцій, закріплених джерел їхнього фінансування недостатньо. Про це свідчить обсяг міжбюджетних трансфертів, який зазначений у табл. 2. У 2014 р. він сягнув близько 130 600 млн. грн., що забезпечує йому першість у видатках державного бюджету. На жаль, це є негативним фактором для процесу децентралізації, адже встановлює тісну залежність місцевих бюджетів від фінансування з державного бюджету.

У науковій літературі виділяють ще й інші критерії, зокрема: рівень зайнятості у публічному секторі, обсяг податкових надходжень у порівнянні із загальним показником податкових надходжень у державі, стан та якість майна, що перебуває у власності територіальних громад, тощо. Крім цього, є один важливий якісний критерій, який стосується контрольно-наглядових механізмів, що забезпечують самостійність та незалежність місцевого самоврядування.

Внутрішньополітичний розвиток держави та зовнішня ситуація навколо України загострили питання децентралізації влади – передачу повноважень та ресурсів на нижчі рівні публічного управління. Децентралізація виступає однією з форм розвитку демократії, що дозволяє при збереженні держави та її інститутів розвинути місцеве самоврядування, активізувати населення для вирішення

власних потреб та інтересів, звужити сферу впливу держави на суспільство, замінюючи цей вплив механізмами саморегуляції, виробленими самим суспільством, зменшити витрати держави і платників податків на утримання державного апарату та його матеріальних придатків – армію, міліцію тощо.

Для проведення ефективного процесу децентралізації українським урядом пропонуються такі п'ять кроків [14]:

1. Визначити територіальну основу органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, тобто створити трьохрівневу систему адміністративно-територіального устрою в Україні, яка б складалася з 27 регіонів, 120–150 районів та 1500–1800 громад. Таким чином, скоротиться кількість вертикальних ланок адміністративно-територіального устрою, а також об'єднаються села, селища та невеликі міста, що забезпечить ефективне виконання покладених завдань та обов'язків.

2. Розмежувати повноваження між органами місцевого самоврядування різних рівнів. Необхідно найбільш важливі для людей повноваження передати на найближчий до людей рівень влади.

3. Розмежувати повноваження між органами місцевого самоврядування та виконавчої влади. Передати основні повноваження місцевих державних адміністрацій органам місцевого самоврядування. Виконавчій владі залишити тільки право контролю. Вони позбавляються невласних їм функцій та отримують логічні повноваження і перетворюються з конкурентів на партнерів.

4. Визначити, скільки ресурсів треба на кожному рівні. Потрібно повністю оновити бюджетну систему. Громади повинні мати власні бюджети, можливість об'єднувати зусилля і фінанси. Тоді у них з'являться ресурси для вирішення нагальних питань і розвитку. Зростання бюджету приведе до подальшого розвитку громади, району та регіону.

5. Зробити органи місцевого самоврядування підзвітними перед виборцями і державою. Люди почнуть розуміти, що від їхнього голосування залежить, чи добре працюватиме для них місцева влада. А отже, й органи місцевого самоврядування стають відповідальними перед виборцями за свою ефективність, а перед державою – за законність своєї діяльності.

Одним із найважливіших кроків процесу децентралізації є забезпечення органів місцевої влади відповідними ресурсами для виконання поставлених завдань та функцій. Тому необхідно змінити наявний бюджетний розподіл та забезпечити власними ресурсами місцеві бюджети. Для цього можна прийняти наступні заходи:

1) Податок на доходи фізичних осіб повинен у повному обсязі надходити до місцевих бюджетів. На даний момент 25% даного податку надходить до державного бюджету.

2) Податок на прибуток повинен також у 100%-му обсязі надходити до місцевих бюджетів. На сьогодні 90% обсягу податку на прибуток іде до державного бюджету.

Надходження повного обсягу податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток складе частину місцевих бюджетів, яка буде розподілятися на забезпечення соціального та економічного добробуту населення регіону і процвітання підприємництва.

3) Також це стосується екологічного податку, який на даний момент розподіляється в обсязі: 65% – до державного бюджету, 35% – до бюджету розвитку місцевих бюджетів. Більш ефективніший розподіл полягає в тому, що 30% даного податку буде йти до державного бюджету, а 70% – до місцевих бюджетів.

4) Щодо реформування місцевих податків та зборів пропонується зробити плату за землю місцевим податком та змінити умови оподаткування податком на нерухоме майно: замість плати за 1 кв. м житлової площі затвердити певний відсоток від ринкової вартості житла.

5) Делегування повноважень в 100%-му розмірі забезпечується такими шляхами:

– затвердження в натуральному та вартісному виразах переліку соціальних стандартів та нормативів надання послуг закладами бюджетної сфери;

– реформування системи соціального захисту – перерозподіл повноважень між виконавчою владою та органами місцевого самоврядування.

6) Зміна умов бюджетного планування, що включає:

– прогноз зростання доходів місцевих бюджетів повинен здійснюватися Міністерством фінансів із прив'язкою до прогнозу зростання ВВП;

– економія фінансових ресурсів місцевих бюджетів від кредитних коштів та лізингового обладнання обліковується на спеціальних рахунках і використовується на погашення відповідних кредитних ресурсів.

Наслідками процесу децентралізації влади та фінансів в Україні будуть [14]:

1) Ефективний європейський адміністративно-територіальний устрій: громада – район – регіон.

2) Субсидіарність – питання вирішуються на тому рівні, де це найбільш ефективно. Органи місцевого самоврядування отримують незалежність у прийнятті рішень у межах повноважень.

3) Повноваження, ресурси і відповідальність переходять найближче до мешканців, у т. ч.:

– фіксована частка грошей від податків (фінансова незалежність);

– право розпоряджатися землею на всій своїй території, у т. ч. за межами поселень;

– регулярні звіти місцевої влади перед виборцями;

– повноваження вирішувати всі місцеві питання;

– можливість самостійно вирішувати, як розвиватися, що і де будувати;

– за усе, що відбувається в громаді, відповідальна місцева рада.

4) Дієві виконавчі органи районних та обласних рад, що мають чіткі повноваження; формування мережі лікарень, закладів професійної та спеціалізованої освіти, культури, підтримка туризму тощо.

5) Обласні ради мають стратегічну функцію – планують розвиток регіону.

6) Місцеву раду представляють посадовці, обрані народом, а не призначені згори.

7) Функції центральної влади стають більш чіткими і зрозумілими:

– приймає закони – загальні правила функціонування держави;

– наглядає за додержанням Конституції і законів України;

– гарантує унітарність держави, забезпечує територіальну цілісність і незалежність України, її суверенітет, права і свободи громадян.

Висновки. Отже, під час аналізу показників доходів і витратків зведеного, державного, місцевих бюджетів та дослідження критеріїв децентралізації ми побачили, що на місцеве самоврядування покладено численні завдання та функції, які не знайшли закріплене фінансування з боку місцевих бюджетів, що призвело до зростання обсягів міжбюджетних трансфертів, які займають найбільшу статтю витратків державного бюджету.

Усе це свідчить про високу централізацію влади та ресурсів держави.

Децентралізація потрібна, аби українські громадяни могли обирати собі авторитетну місцеву владу. У неї будуть значні повноваження, достатньо ресурсів і висока відповідальність. Децентралізація дасть шанс людям у різних містах і селах самим творити своє майбутнє.

Для місцевого самоврядування процес децентралізації передбачає: право вирішувати – тобто передачу повноважень, і спроможність – тобто передачу коштів громадам. Це буде закріплено і в Конституції України, і в багатьох законах, вони визначать нові правила, за якими працюватиме система влади. Слід реформувати, а де потрібно й ліквідувати, усі ті надбудови, які створювали, аби лише централізувати владу й фінанси. Для цього

треба внести зміни до багатьох законів.

Своєю чергою, фінансова децентралізація є одним із головних шляхів до процвітання регіонів та громад, адже збільшивши власні ресурси місцевих бюджетів та забезпечивши чесний перерозподіл податків, які були зібрані з підзвітної території, можна забезпечити ефективне виконання завдань та обов'язків місцевого самоврядування, забезпечити розвиток регіону та задовольнити потреби його мешканців.

Передача частини повноважень до органів місцевого самоврядування зацікавить їх у нарощенні власної доходної бази бюджету, пошуку шляхів додаткового фінансування, буде стимулювати до більш ефективного витрачання та розподілу належних фінансових ресурсів, підвищить відповідальність та контроль на місцевому рівні.

Список літератури:

1. Децентралізація та реформа місцевого самоврядування, регіональний розвиток / Центр підтримки реформ, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.centre-reform.org>.
2. Децентралізація / Великий тлумачний словник сучасної української мови ; 5-е вид. – К. ; Ірпінь: Перун, 2005.
3. Decentralization: A Sampling of Definition. – 1999.
4. Габа І.М. «Децентралізація» – деякі плюси і мінуси / І.М. Габа // РайонІнфо. – 2015.
5. Цурканова І.О. Сутність та особливості централізації та децентралізації органів влади в Україні / І.О. Цурканова // Наукові праці. Політологія. – 2014. № 185(197).
6. Бориславська О. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / О. Бориславська, І. Заверуха, Е. Захарченко [та ін.] // Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» – DESPRO. – К. : Софія, 2012. – 128 с.
7. Роман В. Моделі децентралізації влади країн ЄС / В. Роман // Науковий вісник «Демократичне врядування». – 2013. – № 12.
8. Хрплович Д.Є. Теоретичні засади моделей місцевого самоврядування / Д.Є. Хрплович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua>.
9. Іжа М.М. Показник децентралізації процесів у країнах Європи / М.М. Іжа // Науковий вісник ; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010.
10. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.ibser.org.ua>.
11. Петленко Ю.В. Місцеві фінанси / Ю.В. Петленко, О.Д. Рожко. – К. : Кондор, 2003. – 282 с.
12. Маршук Л.Н. Перспектива децентралізації влади в Україні / Л.Н. Маршук // Економічні науки. – 2015. – № 11.
13. Ткачук П.А. Децентралізація та проблеми адміністративного самоврядування / П.А. Ткачук // Держава і право. – 2010. – № 48.
14. Шевченко А.Є. Шляхи оптимізації унітарної форми державного устрою України на прикладі Італії / А.Є. Шевченко, В.В. Міщук // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності : зб. наук. праць. – 2012. – № 3.
15. Данилишин Б.М. Децентралізація управління в Україні: з чого почати? / Б.М. Данилишин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kontrakty.ua>

Легкоступ І. І.

Суляк А.

Черновицький національний університет імені Юрія Федьковича

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ И ЕЕ ФИНАНСОВЫЕ АСПЕКТЫ В СОВРЕМЕННЫХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ УКРАИНЫ

Резюме

Исследованы сущность, виды, преимущества и недостатки процесса децентрализации. С целью определения степени автономии местных бюджетов сделано сравнение показателей государственных и местных финансов. Определены проблемы проведения децентрализации в Украине и обозначены эффективные пути их решения.

Ключевые слова: децентрализация, местные бюджеты, собственные доходы.

Lehkostup I. I.

Suliak A.

Chernivtsi Yu. Fedkovych National University

DECENTRALIZATION AND ITS FINANCIAL ASPECTS IN CONTEMPORARY SOCIO-ECONOMIC CONDITIONS OF UKRAINE

Summary

It's researched the content types, the advantages and disadvantages of decentralization. In order to determine the measures of local budgets autonomy it's carried out the comparison of state and local finances. The article identifies the problems of decentralization in Ukraine and outlined effective ways of solving them.

Keywords: decentralization, local budgets, own incomes.